

Hormonforstyrrende stoffer - et alvorlig miljøproblem

I løpet av de siste årene er det kommet rapporter om stoffer som har en hormonforstyrrende effekt på dyr og mennesker, og som påvirker kjønnsutviklingen samt en rekke andre vitale funksjoner. Det er industrikjemikalier som er persistente, bioakkumulerbare, lett flyktige, fettløslige og virker ved svært lave doser.

Amerikanske undersøkelser av dyrelivet i de store innsjøene i USA viser at man har store reproduksjonsskader på topp predatorarter som omfatter fisk, fugl, pattedyr og reptiler. Enkelte arter er helt forsvunnet.

Forandringene som er funnet i avkommet, og som leder til tidlig død, er resultatet av avkommets indirekte eksponering, via moren, overfor en blanding av kjemikalier som har blitt akkumulert i næringskjeden. Mange av de kjemikaliene som er funnet har ikke vært vurdert som toksiske, og det har dessverre tatt mer enn 40 år før man har avdekket virkningen av disse stoffene. Hvis disse kjemikaliene er tilstede under kritiske stadier av den embryonale utviklingen, fosterutviklingen og tidlig fase etter fødsel, kan dette forstyrre og ødelegge utviklingen og virkemåten til sentrale fysiologiske systemer som hormonbalansen, immunsystemet, nervesystemet og stoffskiftet.

Mange andre individuelle undersøkelser og observasjoner har gitt likeartede og parallelle resultater selv om de er utført på ulike arter. Det er ingen tvil om konklusjonen: Et stort antall av de menneskelige produserte kjemikaliene, som slippes ut i miljøet, kan forstyrre/ødelegge hormonsystemet hos dyr, inklusive mennesker.

På det nåværende tidspunkt er det vanskelig å vite om hormonforstyrrende kjemikalier representerer et stort problem i Norge eller ikke. Problemstillingen er ny hos oss. De observasjoner som er gjort i en rekke land er imidlertid alarmerende, og bør vekke til økt innsats. Fordi store deler av problemene er knyttet til bruk og utslipp av kjemikalier som vi omgir oss med daglig, er det mulig å begrense problemet. Mange av stoffene transporteres dessverre via nedbør og representerer et internasjonalt problem. Forekomst og spredning i vann er et sentralt problem i USA. Det er på tide at også vi tar problemet alvorlig.

NORSK VANNFORENING